

Załącznik nr 1
Uzasadnienie Uchwały Komisji Habilitacyjnej
w sprawie wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo
dr Annie Sakowicz

1. Sylwetka naukowa Kandydatki oraz fakt posiadania stopnia doktora nauk humanistycznych

Członkowie Komisji na podstawie przedłożonych przez kandydatkę dokumentów stwierdzili, że Pani Anna Sakowicz ukończyła studia w 2000 roku, uzyskując tytuł zawodowy magistra filologii w zakresie filologii rosyjskiej z białoruszystyką na podstawie pracy magisterskiej pt. *Życie i twórczość Włodzimierza Karatkiwicza* (promotor: prof. dr hab. Jan Czykwin, recenzent: dr hab. Halina Twaranowicz, prof. UwB). Natomiast 13 grudnia 2007 roku Pani Sakowicz obroniła pracę doktorską na podstawie rozprawy pt. *Białoruskie Stowarzyszenie Literackie w Polsce: stylistyczno-gatunkowe właściwości prozy* (promotor: prof. dr hab. Jan Czykwin; recenzenci: prof. dr hab. Walenty Piłat, dr hab. Halina Twaranowicz, prof. UwB).

2. Ocena osiągnięcia naukowego przedstawionego w postaci monografii naukowej

Jako osiągnięcie naukowe Pani dr Anna Sakowicz przedstawiła napisaną w języku białoruskim monografię pod tytułem *Polsko-białoruskie pogranicze literackie: twórczość Aleksiego Karpiuka i Sokrata Janowicza* (*Польска-беларускае літаратурнае памежжэ: творчасць Аляксея Карпюка і Сакрата Яновіча*, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2023, ss. 406, rec. wydawniczymi byli dr hab. Helena Głogowska, prof. UKW, dr hab. Irena Rudziewicz, prof. UWM, dr hab. Beata Siwek, prof. KUL).

Dr hab. Andriej Moskwin, prof. UW podkreślił, że monografia *Польска-беларускае літаратурнае памежжэ. Творчасць Аляксея Карпюка і Сакрата Яновіча* to kolejny konsekwentny krok Kandydatki w zakresie długoletnich badań nad historią i kulturą polsko-białoruskiego pogranicza. W książce Autorka poddaje analizie wybrane dzieła literackie dwóch wielkich twórców literatury XX wieku – Alaksieja Karpiuka (1920-1992) i Sokrata Janowicza (1936-2013). Dodatkowo recenzent wskazał, że w swojej monografii dr Sakowicz wykazała się doskonałą umiejętnością analizy dzieła literackiego, udowadniając, że po mistrzowsku potrafi łączyć warsztat literaturoznawcy z badaniami historycznymi i socjologicznymi. Podjęte w monografii zagadnienia, takie jak rozważania o roli spuścizny Wielkiego Księstwa Litewskiego w historii ziem białoruskich oraz w świadomości jej mieszkańców; o wzajemnych relacjach pomiędzy Białorusinami a Polakami i Żydami na przestrzeni wieków; o wpływie natury na człowieka i jego mentalność; o zachowaniach człowieka w sytuacjach krytycznych i skrajnych podczas II wojny światowej; o roli małej ojczyzny w życiu człowieka; o opozycji literata w stosunku do władzy i panującego systemu – są wciąż niezwykle aktualne.

Prof. dr hab. Miłkołaj Chaustowicz w swojej recenzji zauważa, że podejmowany w książce temat badawczy oceniał jako aktualny, ważny i interesujący, wskazując, iż jest to problematyka badawcza istotna w kontekście analizy różnych aspektów problematyki pogranicza, polskiego dyskursu „kresoznawczego”. Ponadto atutem recenzowanej monografii jest, według prof. Chaustowicza, to, że podjęta problematyka badawcza to rzadki w polskiej literaturze przedmiotu przykład tak kompleksowego ujęcia wielu aspektów literatury pogranicza polsko-białoruskiego, w której za najważniejszą cechę uznaje się ukazanie doświadczenia życia codziennego z perspektywy społeczności autochtonicznej.

Prof. dr hab. Teresa Zaniewska w recenzji pisze, że książka dr Sakowicz bez wątpienia spełnia wymogi pracy habilitacyjnej. Korzystnie świadczy o naukowym rozwoju Autorki, o

wyraźnie dostrzegalnym pogłębieniu profesjonalności literaturoznawczego warsztatu badawczego. Prof. Zaniewska ponadto podkreśla, że rozprawa została napisana z dużą kulturą literacką. Recenzentka wskazuje także, że dr Sakowicz jest znaną w środowisku badaczką i znawczynią literatury wschodniego pogranicza. Posiada znaczący dorobek w badaniach nad białoruskojęzyczną prozą w Polsce.

Prof. dr hab. Yaroslav Polishchuk rozprawę dr Sakowicz ocenił jako interesujące i wartościowe opracowanie naukowe, które stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo. Prof. Polishchuk wskazuje także na ponadprzeciętne umiejętności filologiczne Kandydatki, które ukazane zostały w warsztacie metodologicznym prezentowanej monografii.

Przewodniczący Komisji prof. dr hab. Siergiej Kowalow w swojej opinii stwierdził, że przedłożone Komisji do oceny osiągnięcia mieszczą się w zakresie dyscypliny literaturoznawstwa i stanowią znaczny wkład w jej rozwój. Mając na uwadze całościowy ogląd dorobku habilitantki prof. Kowalow ocenił go bardzo wysoko.

Członek Komisji dr hab. Krzysztof Korotkich, prof. UwB wyraził opinię, że badania naukowe dr A. Sakowicz pod względem jakościowym ocenia wysoko. Monografię Habilitantki ocenił jako ważną, spójną, wymiennie poszerzającą horyzont wiedzy o problemach pogranicza, wciąż wymagającego redefiniowania. Książka jest ważna, gdyż dostrzega delikatną tkankę współistniejących ze sobą, nierozzerwalnych a najważniejszych wartości – języka, tożsamości, historii, kultury i religii. Badaczka dostrzega tę wrażliwą zależność, dostosowując w swoich badaniach język i metodę tak, aby z jak najlepszymi wynikami dotrzeć do możliwych rozstrzygnięć.

Podobnego zdania był sekretarz komisji dr hab. Grzegorz Czerwiński, który w swojej opinii zwrócił uwagę, że pozytywnie ocenia dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny kandydatki i jest zdania, że Kandydatka spełnia wszystkie kryteria merytoryczne i formalne w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo. Rozprawa habilitacyjna dr Anny Sakowicz – zdaniem G. Czerwińskiego – stanowi istotny wkład w badania nad polsko-białoruskim pograniczem kulturowym.

Podsumowując: we wszystkich czterech recenzjach stwierdzono, iż przedstawione osiągnięcie naukowe w postaci zaprezentowanej monografii naukowej stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo, a więc Habilitantka spełniła kolejne wymaganie stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego – ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r. art. 219 ust. 1 pkt 2 (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.). Z opiniami Recenzentów dotyczącymi wysokiej oceny wartości naukowej osiągnięcia Habilitantki zgodzili się również w prowadzonej dyskusji pozostali członkowie komisji habilitacyjnej.

3. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Pozostały, niewchodzący w skład osiągnięcia naukowego, dorobek publikacyjny Pani dr Anny Sakowicz ogłoszony po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje: 21 tekstów w recenzowanych monografiach zbiorowych (m.in. o G. Wałkawycykim, A. Karpiuku, W. Karatkiewiczu, M. Hajduku, B. Pietruczuku, J. Czykwinię, F. Alachnowiczu, S. Janowiczu, Ł. Heniusz, J. Heniuszu) oraz 18 tekstów w czasopismach naukowych (m. in. o M. Łukszy, A. Karpiuku, W. Pawluczuku, J. Brylu, I. Karpowiczu, W. Bykowie, W. Kaleśniku, J. Czykwinię, S. Janowiczu, Ł. Heniusz, J. Heniuszu, H. Twaranowicz). Są to w większości problemy inne lub inaczej ujęte niż w monografii habilitacyjnej.

Jak zauważył prof. M. Chaustowicz, artykuły Habilitantki dotyczyły różnych tematów dawnej i współczesnej literatury białoruskiej, polsko-białoruskich związków literacko-

kulturowych, twórczości kręgu pisarzy Białoruskiego Stowarzyszenia Literackiego „Białowieża” w Polsce.

Członkowie Komisji stwierdzili ponadto, że Pani dr Anna Sakowicz w omawianym okresie wzięła udział w 27 konferencjach naukowych: w kraju – Warszawa, Białystok, Olsztyn, Lublin, Bielsk Podlaski oraz za granicą – Grodno i Mińsk. Dr Sakowicz odbyła także staże w pięciu instytucjach naukowych, m.in. na Uniwersytecie Witolda Wielkiego (Kowno, Litwa, 2017) i na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym (Mińsk, Białoruś, 2010). Poziom kontaktów i współpracy międzynarodowej Kandydatki oraz dbałość o upowszechnienie wyników badań na forum naukowym (polskim i zagranicznym), członkowie komisji ocenili pozytywnie.

Członkowie Komisji aktywność naukową Pani Anny Sakowicz realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej uznali za istotną i ocenili pozytywnie.

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Zdaniem Recenzentów Pani dr Anna Sakowicz wykazuje dużą aktywność w zakresie działalności dydaktycznej, prowadząc różnorodne formy zajęć dydaktycznych z wielu przedmiotów (historia literatury białoruskiej, historia literatury rosyjskiej, historia literatury powszechnej; lektoraty języka białoruskiego oraz rosyjskiego). Dr Anna Sakowicz w ocenianym okresie była promotorem 7 prac licencjackich na kierunku filologia rosyjska. Ponadto, była recenzentem ponad 60 prac licencjackich i magisterskich; 26 razy przewodniczyła Komisji Egzaminacyjnej. Dr Sakowicz pełniła funkcję opiekuna roku na kierunku filologia białoruska; dwukrotnie sprawowała opiekę nad studentami z Uniwersytetu Grodzieńskiego, którzy przyjechali na staż w ramach wymiany studenckiej na Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku.

Ponadto od 2014 roku dr Sakowicz jest członkinią zespołu eksperckiego – Zespołu Badań Regionalnych; w 2021 r. decyzją Dziekana Wydziału Filologicznego została powołana na Członka Wydziałowego Zespołu ds. Grantów Dydaktyczno-Naukowych; od stycznia 2023 r. jest sekretarzem czasopisma naukowego „Białorusistyka Białostocka”.

W zakresie działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia dr Sakowicz opracowała plan i program studiów na kierunku filologia białoruska pierwszego i drugiego stopnia. Za działalność organizacyjną oraz naukową czterokrotnie otrzymała nagrody Rektora Uniwersytetu w Białymstoku.

Członkowie Komisji działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską pani Anny Sakowicz ocenili pozytywnie.

5. Ocena kolokwium habilitacyjnego

Członkowie komisji wszystkie części kolokwium habilitacyjnego ocenili pozytywnie.

Kolokwium składało się z trzech części:

a) przedstawienie przez habilitanta tez osiągnięć naukowych będących podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego;

b) wykład habilitacyjny przedstawiający wybrany problem badawczy, wchodzący w zakres osiągnięć, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 (Habilitantka wygłosiła wykład pod tytułem *Uwarunkowania kulturowe literackiego obrazu kobiet w białoruskiej prozie Podlasia. Mira Łuksza „Babskie historie”*);

c) rozmowa członków komisji habilitacyjnej z kandydatem na temat jego osiągnięć naukowych będących podstawą ubiegania się o stopień doktora, w tym odpowiedzi na pytania zadane przez członków komisji habilitacyjnej.

Komisja oceniła pozytywnie wszystkie trzy części kolokwium habilitacyjnego.

Prof. Zaniewska stwierdziła, że wykład habilitacyjny był dobrze przemyślany, prawidłowo skonstruowany, a temat był aktualny. Zdaniem prof. Zaniewskiej ważnym tematem w badaniach naukowych Habilitantki jest miłość jako wartość podstawowa, a cała twórczość naukowa dr Sakowicz to próba budowania mostów pomiędzy kulturami (polską i białoruską).

Prof. Polishchuk wykład habilitacyjny ocenił pozytywnie i stwierdził, że we wszystkich trzech częściach kolokwium Habilitantka udowodniła, że posiada kompetencje do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Dr hab. Moskwin wyraził zadowolenie z wykładu i z odpowiedzi. Przekonywał, że dr Sakowicz jest wnikliwą badaczką literatury, co potwierdziła w wykładzie i w prezentacji.

Prof. Chaustowicz kolokwium ocenił bardzo wysoko. Wystąpienie – według niego – było dobrze przygotowane i świetnie zaprezentowane, a merytorycznie ocenia je wysoko.

Dr hab. Czerwiński pozytywnie ocenił wszystkie trzy części kolokwium.

Prof. Kowalow pozytywnie ocenił i wykład, i autoprezentację, zwracając także uwagę na fakt stałego doskonalenia przez Kandydatkę warsztatu metodologicznego, co widać w ostatnich pracach Habilitantki.

6. Wniosek końcowy

Komisja habilitacyjna stwierdza, że zarówno osiągnięcie naukowe, jak i cały dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny spełniają wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.) stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, a więc Kandydatka:

– posiada stopień doktora;

– posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo, w tym monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii było ujęte w wykazie wydawnictw sporządzonym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;

– wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Dowodem uznania dla spełnienia wszystkich wymagań jest wynik jawnego głosowania dla poparcia wniosku Habilitantki: ZA – 7 głosów; PRZECIW – 0 głosów; WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0 głosów.

W związku z powyższym komisja habilitacyjna składa do Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu w Białymstoku wniosek o nadanie Pani dr Annie Sakowicz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Przewodniczący Komisji Habilitacyjnej
Prof. dr hab. Siergiej Kowalow

